

Espanta la por!

Per Tots Sants,
monstres valencians

Bibliografia selectiva i comentada Actualització 2024

Diputació
de València

Àrea de
Cultura

LETNO

PREMI EMYA
MUSEU EUROPEU
DE L'ANY 2023

Espanta la por!

Esta bibliografia està realitzada per la Biblioteca de L'ETNO - Museu Valencià d'Etnologia amb motiu de la campanya *Espanta la por! : per Tots Sants, monstres valencians*, amb la qual des del 2016 reivindicuem l'imaginari valencià de la por. És un recurs d'informació per a qualsevol persona interessada en saber més sobre la por i l'imaginari valencià i de gran utilitat per a la selecció bibliogràfica en biblioteques públiques i escolars. Al final de cada referència trobareu la signatura de la Biblioteca de L'ETNO, per poder demanar-nos la consulta de qualsevol dels títols.

La bibliografia esta organitzada en els següent apartats: Antropologia de la por i creences màgiques populars, repertoris de recopilació de literatura oral, adaptacions per a públic infantil i juvenil i recursos de L'ETNO, Museu Valencià d'Etnologia.

ANTROPOLOGIA DE LA POR I CREENCES MÀGIQUES POPULARS

- **ALEMANY, Luis. 2017.**
Literatura infantil: miedo, brujas, ogros y autocensura
A: *El Mundo*. [consulta: 16/03/2021]
- **AMADES, Joan. 1982a.**
Costumari català: el curs de l'any. 2ª ed., facsimilar.
Barcelona: Salvat [etc.].
ISBN 978-84-345-3674-6. BETNO OR 032
- **AMADES, Joan. 1982b.**
Folklore de Catalunya. 3ª ed. Barcelona: Selecta.
ISBN 978-84-298-0583-3. BETNO 2156
- **AMADES, Joan. 2002.**
Bruixes i bruixots. Tarragona: El Mèdol.
(Biblioteca Joan Amades de tradicions populars; 16).
ISBN 84-95559-56-0. BETNO 6544
- **BISBAL, Josep F. i GARCÍA, Jordi. 2015.**
De regal arquebisbal a dragó de llegenda: el cocodril del Patriarca de l'església del Corpus Christi de València.
CLAPIR: joves historiadors i historiadors valencianes.
- **BORJA, Joan; GISBERT, Francesc i LABRADO, Víctor; BOU, Marc (il.). 2022.**
Guia inacabada de la fantasia valenciana
València: L'ETNO, Museu Valencià d'Etnologia.
ISBN 978-84-7795-937-3. BETNO 10569
- **BRISSET, Demetrio. 2007.**
Antropología visual de la simbología del cautiverio femenino. *Gazeta de Antropología*, vol. 23.
ISSN 0214-7564.

**Guia
inacabada
de la fantasia
valenciana**

Joan Borja, Francesc Gisbert i Víctor Labrado
Il·lustracions de Marc Bou

Imprescindible per a conèixer el nostre imaginari.
Més endavant parlarem d'ella.

ANTROPOLOGIA DE LA POR I CREENCES MÀGIQUES POPULARS

— **CARBONELL Ivan 2015.**

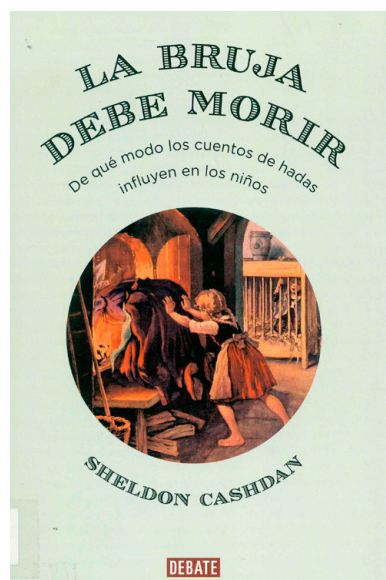
Fantasmes al palau: tradicions esotèriques valencianes.
Picanya: Edicions del Bullent.
ISBN 978-84-9904-165-0. BETNO 8198

— **CARO BAROJA, Julio. 1987.**

Magia y brujería: (variación sobre el mismo tema).
Donostia: Txertoa. ISBN 978-84-7148-205-1. BETNO 1958

— **CARO BAROJA, Julio. 2003.**

Las brujas y su mundo. Madrid: Alianza.
(El libro de bolsillo. Ciencias sociales. Antropología; 3010.)
ISBN 978-84-206-7777-4. BETNO 8422

— **CASHDAN, Sheldon. 2017.**

La bruja debe morir : de qué modo los cuentos de hadas influyen en los niños. Barcelona: Debate. (Psicología).
ISBN 978-84-9992-716-9. BETNO 8789

— **DEL CAMPO, Alberto i RUIZ, Fernando C. 2015.**

Galería de «asustaniños» de carne y hueso : miedo y fascinación en torno a las categorías de la anormalidad en Andalucía.
Revista de dialectología y tradiciones populares, vol. 70, no. 2, pp. 547-568. BETNO PP 0012

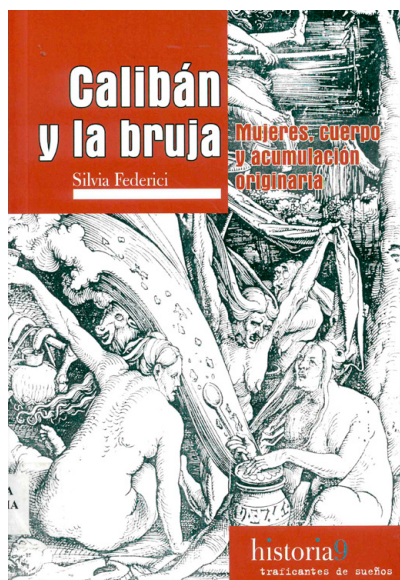
— **DURAND, Gilbert. 1982.**

Las estructuras antropológicas de lo imaginario: introducción a la arquetipología general. Madrid: Taurus.
ISBN 978-84-306-1202-4. BETNO 476

— **ELIADE, Mircea. 1992.**

Imágenes y símbolos. Madrid: Taurus. (Humanidades. Ciencias sociales; 1).
ISBN 978-84-306-1001-3. BETNO 227

ANTROPOLOGIA DE LA POR I CREENCES MÀGIQUES POPULARS

FEDERICI, Silvia. 2010.

Calibán y la bruja: mujeres, cuerpo y acumulación primitiva. Madrid: Traficantes de Sueños. (Historia; 9). ISBN 978-84-96453-51-7. BETNO 7855

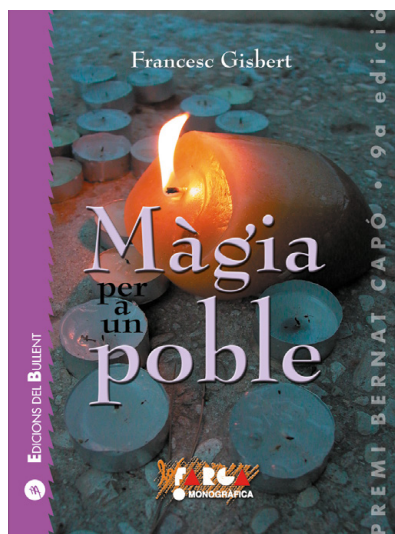
— **FERNÁNDEZ, Gerardo i PEDROSA, José Manuel (eds.). 2008.** *Antropologías del miedo: vampiros, sacamantecas, locos, enterrados vivos y otras pesadillas de la razón.* Madrid: Calambur. (Ensayo; 1). ISBN 978-84-8359-049-2. BETNO 8788.

— **FRECHINA, Josep Vicent. 2018.** *El bestiari festiu del Corpus valencià. Papers del Corpus. n.º2.* València : Ajuntament de València.

— **GARCÍA PEDREIRA, Rosa. 2016.** *Monstruos asustadizos y lectores sin miedo.* Revista Babar [Consulta: 16/03/2021]

— **GENNEP, Arnold van. 1982.** *La formación de las leyendas.* Barcelona: Alta Fulla. (Mitos, ingenios y costumbres; 7). ISBN 978-84-85403-39-4. BETNO 0125

— **GIL BARBERÁ, Joan. 1997.** *Medicina valenciana mágica y popular.* Valencia: Carena. (Tierra viva). ISBN 978-84-87398-18-6. BETNO 4033

GISBERT, Francesc. 2008.

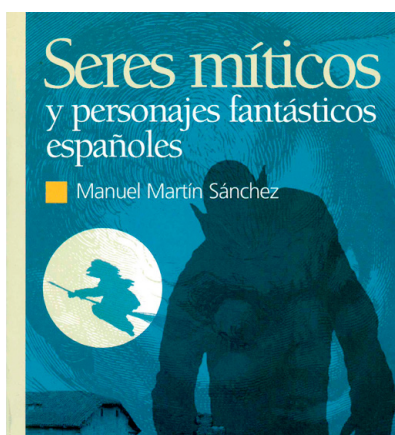
***Màgia per a un poble: guia de creences i criatures màgiques populars.* Picanya: Edicions del Bullent. ISBN 978-84-96187-88-7. BETNO 6106**

Este llibre, premiat amb el Bernat Capó de Divulgació de la Cultura Popular, és l'obra de referència d'Espanta la por ja que en ell es fa un recull molt clar i acurat de tots els monstres, espantacriatures i creences màgiques populars valencianes amb una completa bibliografia. Hauria d'estar a totes les biblioteques valencianes.

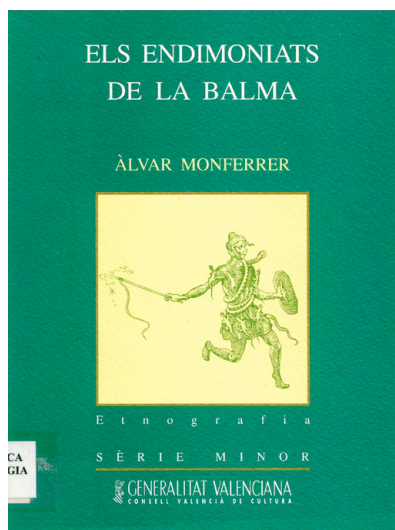
— **GONZÁLEZ, José Antonio. 1991.** *Monstruos, imaginación e historia: a propósito de un romance.* *Gazeta de Antropología*, n.º8, p. 73-83. BETNO PP 0004

ANTROPOLOGIA DE LA POR I CREENCES MÀGIQUES POPULARS

- **HERREROS, Ana Cristina.**
Libro de los monstruos españoles. Madrid: Siruela, 2008.
(Las tres edades; 198).
ISBN 978-84-9841-240-6.
- **HERREROS, Ana Cristina.**
Libro de brujas españolas. Madrid: Siruela, 2009.
(Las tres edades; 198)
ISBN 978-84-9841-336-6. BETNO 6716.
- **HIJANO, Manuel (et al.). 2011.**
Figuras del miedo en la infancia: el hombre del saco, el saca-mantecas y otros “asustachicos”. *Revista Fuentes*, vol. 0, no. 11, pp. 175-194.
- **KAPPLER, Claude. 1986.**
Monstruos, demonios y maravillas a fines de la edad media. Torrejón de Ardoz: AKAL. (Universitaria. Interdisciplinar; 103). ISBN 84-7600-140-1. BETNO 1514
- **LÓPEZ, Juan Antonio. 2001.**
El miedo, fuente de leyendas. *El Toro de Caña : revista de cultura tradicional de la provincia de Jaén*, vol. 7, pp. 239-261. BETNO PP 0073
- **MARTÍN, Manuel. 2002.**
Seres míticos y personajes fantásticos españoles. Madrid: EDAF. (Ensayo; 11). ISBN 978-84-414-1053-4. BETNO 2483
- **MESQUIDA, Mercedes. 1992.**
El bestiario en la cerámica de Paterna. Ars longa : cuadernos de arte, vol. 3, pp. 77-95.
Miedos infantiles en la literatura para niños, 2006. Salamanca : Fundación Germán Sánchez Ruipérez. (Temas en la literatura infantil y juvenil ; 3)

ANTROPOLOGIA DE LA POR I CREENCES MÀGIQUES POPULARS

— **MONFERRER, Àlvar. 2007.**

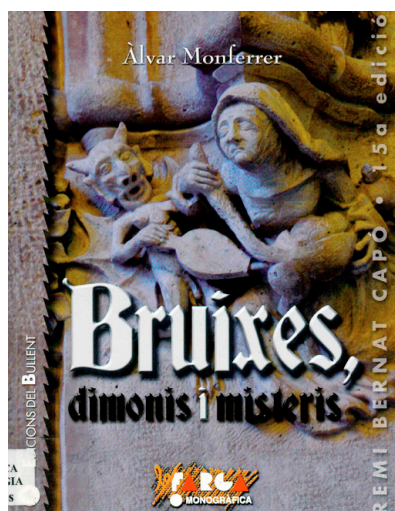
Els endimoniats de La Balma. València: Consell Valencià de Cultura. (Sèrie minor . Etnografia; 43). ISBN 978-84-482-1508-8. BETNO 3598

— **MONFERRER, Àlvar. 2014.**

Bruixes, dimonis i misteris. Picanya: Edicions del Bullent. ISBN 978-84-9904-151-3. BETNO 7998

— **NOËL, J.F.M. 1991.**

Diccionario de mitología universal. Barcelona: Edicomunicación. ISBN 978-84-7672-357-9. BETNO OR 291

Parlem de... Animals i cultura popular. 2012. *Caramella: revista de música i cultura popular*, vol. 27. BETNO PP 156

— **PEPÍN, Matilde. 2003.**

Valencia mágica : misterios, enigmas y rituales ancestrales. València: Carena Editors. (Tierra viva). BETNO 5195

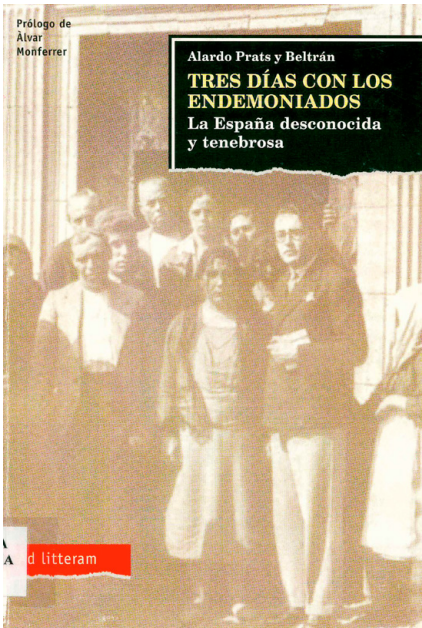
— **PIÑOL, Marta (ed. lit.). 2015.**

Monstruos y monstruosidades : del imaginario fantástico medieval a los X-Men. Vitoria-Gasteiz: Sans Soleil. BETNO 8522

— **PRAT, Joan. 1984.**

La mitologia i la seva interpretació. Barcelona : Els llibres de la frontera ; El llar dels llibres. (Coneguem Catalunya ; 7). ISBN 84-85709-35-7. BETNO Donació Joan F. Mira 231

ANTROPOLOGIA DE LA POR I CREENCES MÀGIQUES POPULARS

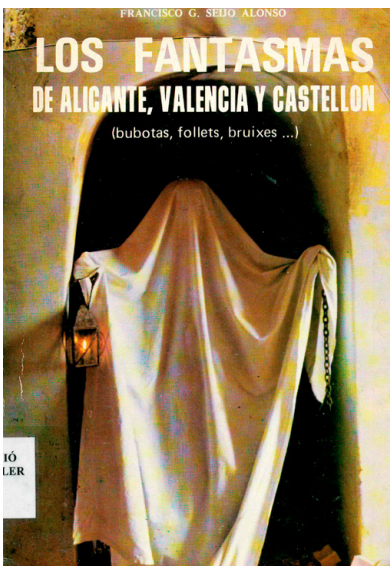
— **PRATS, Alardo. 1999.**

Tres días con los endemoniados: la España desconocida y tenebrosa. Barcelona: Alta Fulla. (Ad litteram; 11). ISBN 84-7900-111-9. BETNO 4168

Este llibre és una recomanació de la Biblioteca de L'ETNO. L'original va ser publicat l'any 1929 i en ell el periodista Alardo Prats narra la seua visita al Santuari de la Balma de Sorita del Maestrat al qual es feien exorcismes els dies previs al 8 de setembre, dia de la festa de la Verge. [Accés al pròleg d'Àlvar Monferrer.](#)

— **SANCHIS, Josep. 2015.**

L'Home dels nassos no fa por. Però de res tinc gana l'Home del sac! on paren les dones d'aigua? (I altres mites i llocs d'ací). *Alba: revista d'estudis comarcals de la Vall d'Albaida*, vol. 26, pp. 50-75. BETNO PP 245

— **SEIJO, Francisco G. 1979.**

Los fantasmas de Alicante, Valencia y Castellón: (bubotas, follets, bruixes...). Alicante: Ediciones Seijo. (Monografías regionales). ISBN 978-84-300-0963-3. BETNO 0711

Este llibre és un referent de l'estudi de l'imaginari fantàstic valencià i difícil de trobar.

— **SOLAZ, Rafael. 2010.**

La Valencia del "más allá": brujería, hechicería, adivinaciones, rituales, santidades, milagros y sucesos sobrenaturales acontecidos a través de diferentes épocas. València: Carena. ISBN 978-84-96419-97-1. BETNO 6828

— **SOLER, Joan i PUBILL, Roser. 2014.**

Les bruixes es pentinen: mitologia i realitat de la mitologia catalana. Barcelona: Pòrtic. (Pòrtic singular). ISBN 978-84-9809-295-0. BETNO 8886

REPERTORIS DE RECOPILOCACIÓ DE LITERATURA POPULAR

— **BATALLER, Josep. 1986.**

Contalles populars valencianes. València: Alfons el Magnànim. ISBN 978-84-00-04977-5. BETNO 2444/1-2

— **BATALLER, Josep. 1997.**

Rondalles i acudits valencians.

Gandia: CEIC Alfons el Vell.

ISBN 978-84-86927-22-6. BETNO 6203

— **BATALLER, Josep. 1999.**

Les rondalles valencianes. Gandia: CEIC Alfons el Vell.

ISBN 978-84-86927-34-9. BETNO 4857

— **BELTRÁN, Rafael. 2007.**

Rondalles populars valencianes: antologia, catàleg i estudi dins la tradició del folklore universal. València: Universitat de València.

ISBN 978-84-370-6850-3. BETNO 5922

Esta és l'obra de referència sobre literatura popular valenciana que mostra un catàleg de totes les rondalles recopilades i els reculls on es citen les diferents versions. Este llibre no hauria de faltar a cap biblioteca valenciana.

— **BLASCO IBÁÑEZ, Vicente. 2017.**

Contes valencians. [València]: José A. López Camarillas. (La València de Blasco Ibáñez; 1 y 2)(Llibres de l'Encobert).

ISBN 978-84-617-7336-7. BETNO 8849 i BETNO 8867.

Conté: "El dragó del Patriarca"

— **BORJA, Joan. 2005.**

Llegendes del Sud. Picanya: Edicions del Bullent.

(La farga; 22).

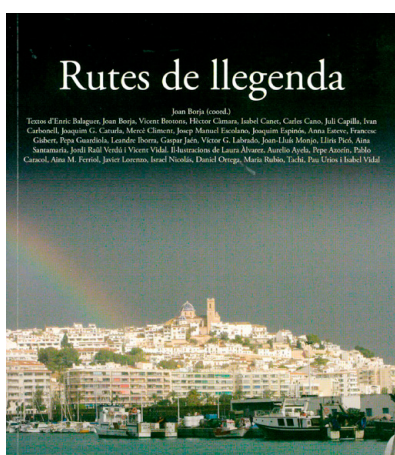
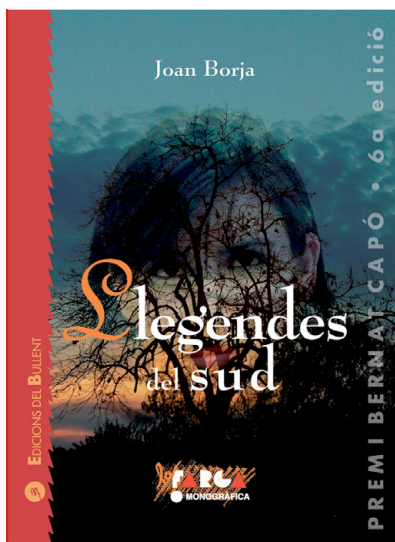
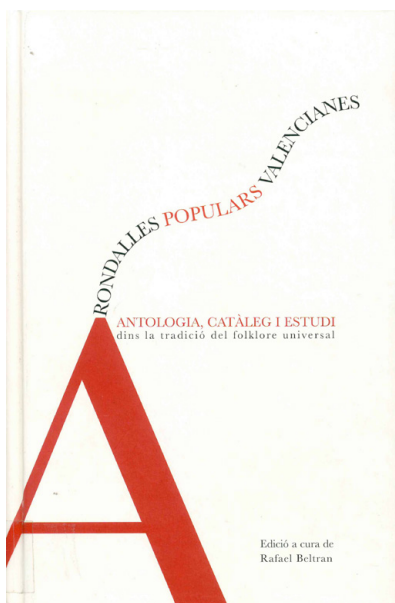
ISBN 978-84-96187-26-9. BETNO 5010

— **BORJA, Joan (coord.). 2016.**

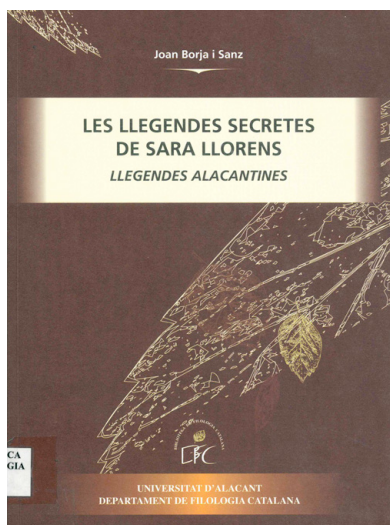
Rutes de llegenda. [Altea]: Aila Edicions.

(La Lluna en un Cove; 4).

ISBN 978-84-938131-7-8. BETNO 8887

REPERTORIS DE RECOPILACIÓ DE LITERATURA POPULAR

— **BORJA, Joan. 2016.**

Les llegendes secretes de Sara Llorens : llegendes alacantines. Alacant: Institut Interuniversitari Filologia Valenciana, Universitat d'Alacant. (Biblioteca de Filologia Catalana ; 23). ISBN: 978-84-608-5966-6

Els treballs de Joan Borja són essencials.

— **CAPÓ, Bernat. 1980.**

Espigolant pel rostoll morisc. València: Eliseu Climent. ISBN 978-84-7502-020-4. BETNO 0673

— **CAPÓ, Bernat. 2008.**

Costumari valencià: coses de poble. Picanya : Edicions del Bullent. ISBN 978-84-9904-007-3. BETNO 6496/1 i 2

— **CARBONELL, Ivan. 2008-2009.**

Llegendes del Comtat I: el cicle de llegendes de la bèstia. Alberri. Cocentaina: Centre d'Estudis Contestans. ISSN 1131-9275. Vol.19, p. 156-189. BETNO PP 0194

— **CARBONELL, Ivan. 2016.**

Enric Valor : antologia de les Rondalles Valencianes. Picanya : Edicions del Bullent. (Torsimany ; 7) ISBN 978-84-9904-175-9. BETNO 2016

— **CARDONA, CARME. 2021.**

Arrels de llegendes. [Paterna]: Galés Edicions. ISBN 978-84-123734-4-8 BETNO 10591

Llegendes i històries arreplegades al Camp de Túria.

— **CARRILLO, Pilar. 2004.**

Això diu que era... : antropologia dels contes populars. València: Carena. (L'endemà). ISBN 84-87398-88-X. BETNO 8935

REPERTORIS DE RECOPILOACIÓ DE LITERATURA POPULAR

— **CORTÉS, Vicente. 2000-2017.**

El Tío Paragüero: tradición oral de la Serranía. (5 vol.) [Villar del Arzobispo]: Centro de Estudios La Serranía. BETNO 3655/1 a 5

Esta col·lecció és de les poques recopilacions publicades de la comarca de Els Serrans. En el vol. I inclou el conte "La Cuca Maula", en el vol. II inclou "Un granico, solo un granico" on apareix el Fraile Flairón.

— **DUQUE, Maria del Mar. 2003.**

El cicle de la vida: ritus i costums dels alacantins d'abans. Picanya: Edicions del Bullent. (La farga; 17). ISBN 978-84-89663-92-3. BETNO 4415

— **FRANCO, Josep. 2008.**

Rondalles valencianes. Alzira: Bromera. (Grans obres Bromera ; 20) ISBN 978-84-9824-277-5.

— **GARGALLO, José Enrique i PRADILLA, Miquel Àngel. 1997.**

El joc ancestral de la paraula: llengua, cultura popular i refranyer a Rossell (Baix Maestrat). Benicarló: Associació Cultural Alambor. (Biblioteca Mestral; 1). ISBN 978-84-606-2824-8. BETNO 3623

Recopilació del Baix Maestrat

— **GASCÓN, Francesc (recop.) 1999.**

Rondalles de la vall d'Albaida i l'Alcoià. [Ontinyent]: Servei de Publicacions de l'Ajuntament d'Ontinyent, 1999 (Ontinyent : Bormac). (Creació literària ; 5) BETNO 9197.

Recopilació de la Vall d'Albaida i l'Alcoià

REPERTORIS DE RECOPILOCACIÓ DE LITERATURA POPULAR

GISBERT, Francesc. 2017.

La narrativa i la rondalla. A: *Una història de la literatura infantil i juvenil valenciana*. Alzira : Bromera. P. 163-170. BETNO 8507.

GONZÀLEZ CATURLA, Joaquim. 1998.

Rondalles del Baix Vinalopó: contes populars. Alicante: Aguaclara. (L'Aljub; 1).

ISBN 978-84-8018-132-7. BETNO 2447

Recopilació del Baix Vinalopó

GONZÀLEZ CATURLA, Joaquim. 1998.

Rondalles de l'Alacantí: contes populars. Alicante: Aguaclara. (L'Aljub; 4). ISBN 978-84-8018-147-1. BETNO 1228

Recopilació de l'Alacantí. J. González Caturla va fer un treball de recopilació molt important a les comarques del sud. L'editorial Tàndem les ha adaptades a públic infantil i juvenil dins la col·lecció La Bicicleta Negra.

GRUP DE DANSES POPULARS DE QUATRETONDA. 1987.

Costumbres y folklore de Quatretonda (Valencia) : estudio etnológico.

Quatretonda: Grup de Danses Populars de Quatretonda. ISBN 978-84-404-1186-0. BETNO 1471.

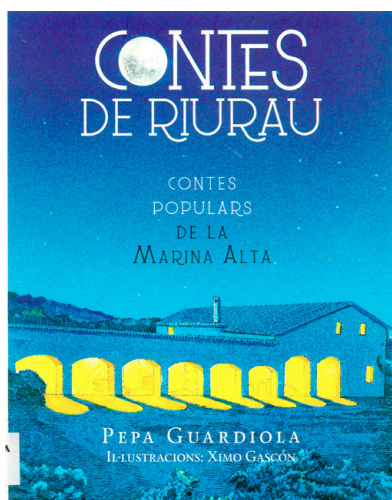
Recopilació de Quatretonda (Vall d'Albaida)

GRUP D'ESTUDI DEL MEDI MURBÍTER. 2006.

Llegendes del Camp de Morvedre. València : Brosquil. (Palleràs - Estudis Locals ; 3). BETNO 5197.

Recopilació del Camp de Morvedre

REPERTORIS DE RECOPILOCACIÓ DE LITERATURA POPULAR

— GUARDIOLA, Pepa. 1988.

Contes de Riurau: (recull de contes populars de la Marina Alta). Xàbia: Institut d'Estudis "Juan Gil-Albert", Ajuntament de Xàbia. (Tradició, 6).

ISBN 978-84-7784-010-7. BETNO 2608

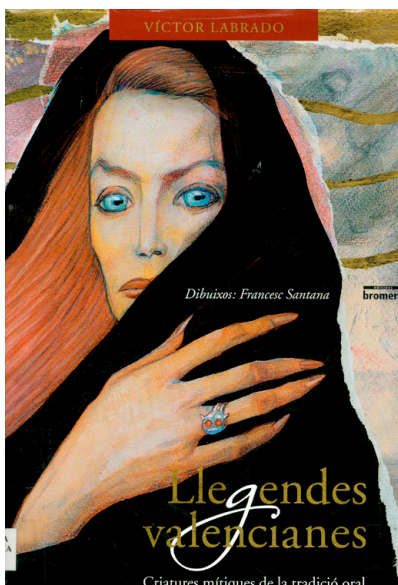
Recopilació de la Marina Alta

— GUARDIOLA, Pepa. 2014.

Contes de Riurau: contes populars de la Marina Alta. La Poble Llarga: Edicions 96.

ISBN 978-84-15802-35-8. BETNO 8453

Recopilació de la Marina Alta

— GUARDIOLA, Maria Isabel. 2005.

Bolulla la Caramulla: cultura popular i llengua d'un poble de La Marina. [Alacant]: Institut Alacantí de Cultura "Juan Gil-Albert". (Ensayo e investigación).

ISBN 84-7784-462-3. BETNO 6912

Recopilació de Bolulla (Marina Baixa)

— LABRADO, Víctor. 2007.

Llegendes valencianes: criatures mítiques de la tradició oral. Alzira: Bromera. (Grans obres Bromera; 17).

ISBN 978-84-9824-156-3. BETNO 5639

Llibre imprescindible per a públic adult i juvenil.

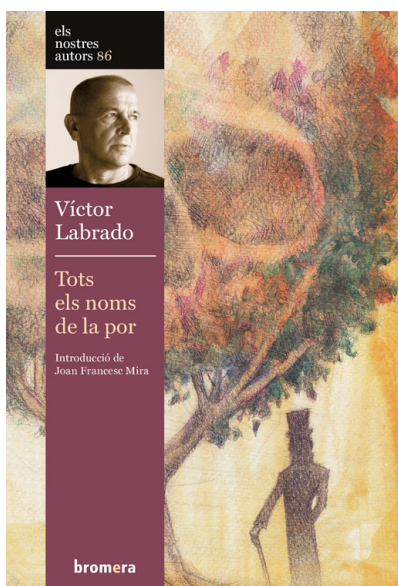
— LABRADO, Víctor. 2009.

Llegendes de la ciutat de València. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat. (Contes i llegendes). BETNO 0223

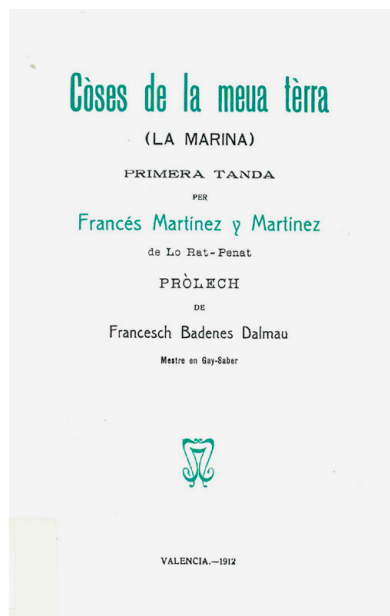
— LABRADO, Víctor. 2021.

Tots els noms de la por. Alzira: Bromera. (Els nostres autors; 86)

Este llibre es tracta d'una adaptació de l'obra "Llegendes valencianes" a la col·lecció Els nostres escriptors.

REPERTORIS DE RECOPILOCACIÓ DE LITERATURA POPULAR

- **LLUCH, Gemma. 2000.**
De la narrativa oral a la literatura per a infants : invenció d'una tradició literària. Alzira: Bromera.
ISBN 978-84-7660-570-7. BETNO 8885

- **LLUCH, Gemma i SERRANO, Rosa. 1989.**
Noves lectures de les rondalles d'Enric Valor. València: Consorci d'Editors Valencians (Gregal Llibres).
ISBN 978-84-7575-349-2.

- **MARTÍNEZ I MARTÍNEZ, Francesc. 2012.**
Còses de la meua terra (La Marina); Folklore valencià. Alacant : Institut Alacantí de Cultura Juan Gil-Albert. 3 v.
BETNO 7753/1-3

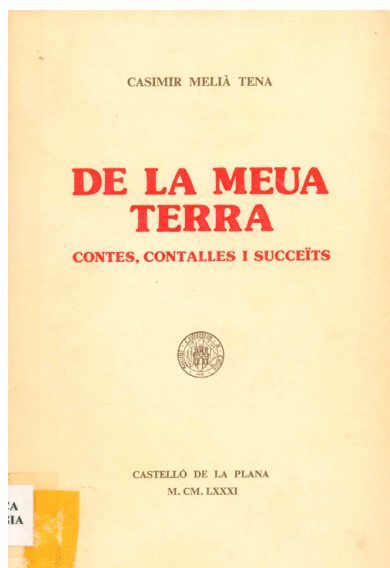
- **MARTÍNEZ I MARTÍNEZ, Francesc. 1995.**
Llegendari valencià. Alacant : Institut de Cultura "Juan Gil-Albert" (Textos universitaris / Institut de Cultura "Juan Gil-Albert"). BETNO 2815

- **MARTÍNEZ, Empar. 2001.**
L'any tururany... : narrativa oral al poble de Picanya: rondallística, refranys, endevinalles i jocs de paraules. Picanya : Ajuntament. (Pont Vell. Estudis locals). BETNO 4103.

Recopilació de Picanya (l'Horta)

- **MELIÀ, Casimir. 1981.**
De la meua terra: contes, contalles i succeïts. Castelló de la Plana: Societat Castellonenca de Cultura. (Biblioteca de contemporanis; 37)
ISBN 978-84-00-04814-8. BETNO 0974

Recopilació de les comarques de Castelló.

- **MESEGUER-CARBÓ, Josep. 2017.**
Les rondalles de la Barçella : aportació a l'estudi de l'etnopoètica catalana A Centro de Estudios del Maestrazgo: boletín de divulgación cultural. Benicarló : Centro de Estudios del Maestrazgo. núm. 98, p. 100-128.
BETNO PP 0070

Recopilació del Maestrat.

REPERTORIS DE RECOPILOCACIÓ DE LITERATURA POPULAR

— **MESEGUER-CARBÓ, Josep. 2018.**

La literatura popular catalana del Maestrat: dels materials folklòrics publicats a la investigació etnopoètica.
Empelt, núm. 1, p. 15-101.

Estos dos articles de Meseguer són interessants pel seu anàlisi etnopoètic, És important entendre esta disciplina i la seua metodologia.

— **MICÓ, Juan Antonio. 2009.**

Bèlgida: etnologia i rondalles. Paiporta: Denes.
ISBN 978-84-96545-95-3. BETNO 6450

Recopilació de Bèlgida (Vall d'Albaida)

— **MONJO, Joan Lluís. 2022.**

El patrimoni rondallístic de Tàrbena (Marina Baixa):
Recopilació, classificació i estudi. Tesi doctoral. Universitat
d'Alacant. [Consulta: 14/07/2023]. Disponible aquí.

— **MUÑOZ, Tània. 2023.**

*La narració oral a les comarques de Castelló: recopilació
i anàlisi del corpus de folklore narratiu.* Tesi doctoral.
Universitat Rovira i Virgili. [Consulta: 24/08/2023].
Disponible aquí.

— **PÉREZ, Vicent J. 2016.**

Recull de rondalles de Crevillent. *Crevillent, l'etnografia d'un
poble: quaderns d'antropologia...* Crevillent: Ayuntamiento.
Vol. 2, p. 151-233. BETNO PP 0487

Recopilació de Crevillent (Baix Vinalopó)

— **NAVARRO, Nel·lo i FONT, Josep V. 2015**

Els fils de la memòria. Onada Edicions. (Narratives, 36)
ISBN : 978-84-15896-99-9

Recopilació de la Plana Baixa

— **ROIG, Rosabel. 1999.**

Contes i jocs populars de les Valls de Guadalest i de l'Algar.
Alacant: Institut de Cultura "Juan Gil-Albert". (Tradició).
ISBN 84-7784-357-0. BETNO 3696

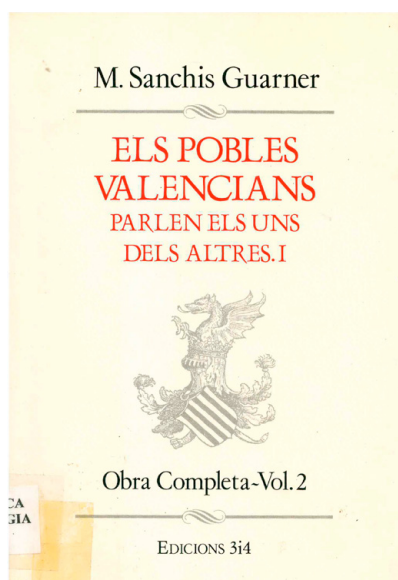
Recopilació de la Marina Baixa

REPERTORIS DE RECOPILOACIÓ DE LITERATURA POPULAR

— **SALVÀ, Adolf. 1988.**

De la Marina i muntanya: Folklore. Alacant : Institut d'Estudis Juan Gil-Albert; Callosa d'en Sarria: Ajuntament. (Tradició; 5). ISBN 978-84-7784-004-6. BETNO 2458

Recopilació de la Marina

— **SANCHIS GUARNER, Manuel. 1982.**

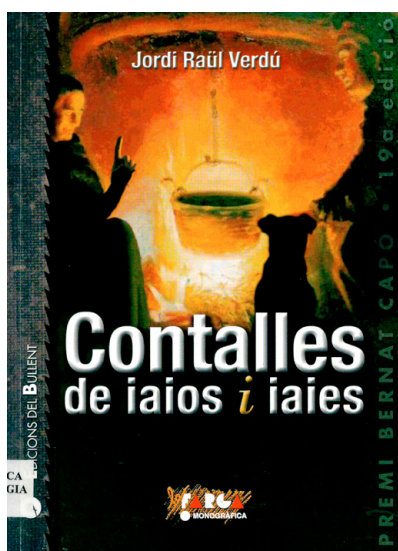
Els pobles valencians parlen els uns dels altres. València: Eli-seu Climent. Obra completa (Manuel Sanchis Guarner; 2). ISBN 978-84-7502-068-6. BETNO 851/1-2-3-4

— **THOUS, Maximilià. 1931.**

El dragó del Patriarca : (comèdia en dos actos). Valencia : [s.n.], [1931] (Imp. La Gutemberg) (Nostra Novella) BETNO NP C.6/01

— **TAUSIET, María i TROPÉ, Hélène (eds.). 2014.**

Folclore y leyendas en la Península Ibérica: en torno a la obra de François Delpech. Madrid : Consejo Superior de Investigaciones Científicas. (Biblioteca de dialectología y tradiciones populares ; 51). BETNO 8034.

— **VALOR, Enric. 2000.**

Rondalles valencianes. 8 vol. Picanya : Edicions del Bullent. ISBN 84-89663-41-6

— **VERDÚ, Jordi Raül. 2014.**

Aixó era una volta ... Catarroja: Perifèric. (Narrativa; 33). ISBN 978-84-92435-70-8. BETNO 9154

— **VERDÚ, Jordi Raül. 2018.**

Contalles de iaies i iaies. Picanya: Edicions del Bullent. (La Farga. Monogràfica; 45). ISBN 978-84-9904-205-3. BETNO 9136

— **VERDÚ, Jordi Raül. 2021.**

Contes a la fresca. Altea: Aila Ediciones (La lluna en un cove; 6) ISBN 978-84-122675-2-5. BETNO 10193

— **VILA, Alfonso. 2014.**

Contarelles. Canals: Ajuntament. D.L. V 739-2014. BETNO 8006

ADAPTACIONS PER A PÚBLIC INFANTIL I JUVENIL

La bibliografia que marquem a continuació és per a públic infantil i juvenil. Llibres sobre monstres i la por hi ha molts. Dēs de la Biblioteca de L'ETNO us fem arribar un recull de títols i autors que recopilen rondalles tradicionals o que inclouen en la seua literatura actual personatges propis de l'imaginari popular valencià de la por.

Tots els títols estan disponibles a la Biblioteca de L'ETNO amb la signatura **BETNO**
Menuda Espanta la por.

AVINENT, Juli (et al.); LAVEDA, Antoni (il.). 2014.

Conta'm l'horta. Picanya: Bullent.
ISBN 978-84-9904-160-5

BORJA, Joan; GUERRERO, Susana (il.). 2017.

La Joanaina. Alacant: Institut Alacantí de Cultura
Juan Gil-Albert. (Alatxa).
ISBN 978-84-7784-742-7

La Joanaina és una encantada que s'apareix la nit de Sant Joan a la Font de la Jana, entre Moraira i Teulada.

BORJA, Joan (et al.); CRESPO, Rosanna (il.). 2018.

Estimem Enric Valor, escriptor fill de Castalla.
Algemesí: Andana. (Passatgers il·lustrats; 1).
ISBN 978-84-16394-91-3

És essencial que el menuts i menudes coneguen la figura i el treball d'Enric Valor per això pensem que este llibre és molt interessant.

BORJA, Joan; GONZÁLEZ, David (il.). [2021].

Valor, María. Algemesí: Andana.

És la continuació del llibre *La Maria no té por* i en esta ocasió els protagonistes, junt a Maria, són els personatges de les rondalles d'Enric Valor. Imprescindible.

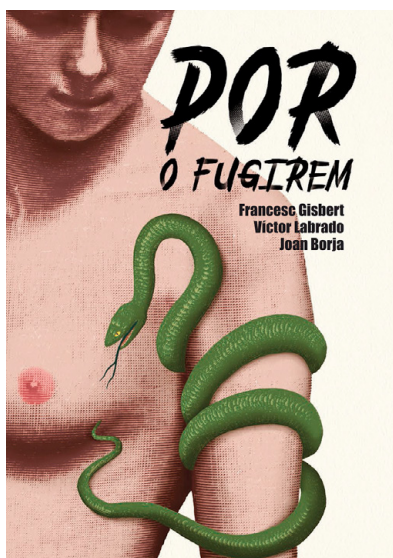
ADAPTACIONS PER A PÚBLIC INFANTIL I JUVENIL

DAVID, Mateo (et al.). ALONSO, Rafa (il.) 2021.

El bestiari dels monstres valencians (en cursiva). València: Rebombori.

ISBN 978-84-124083-1-7

Una guia de consulta sobre monstres valencians que s'apropa al seu llegendari i a la seua ubicació al territori valencià. Amb bones i divertides il·lustracions, el trobem recomanable a partir dels 10 anys. És una llàstima que no dispose d'una bibliografia final que referencie tot allò que es diu a esta guia.

— **FRANCO, Josep; HUGUET, Jesús (il.) 2016.**

Llegendes valencianes. Alzira: Bromera.

(El Micalet galàctic; 195).

ISBN 978-84-9026-406-5

— **GIMÉNEZ, Llorenç. 2002.**

Pepet el geperut i Roc el panxut i altres rondalles. Benifaió: Baula, 2002 (Albades; 1)

— **GISBERT, Francesc, LABRADO, Víctor i BORJA, Joan.**

2018. *Por o fugirem*. Algemesí: Andana. (Trencadís) ISBN 978-84-17497-08-8

Està classificat com a narrativa juvenil però pot oferir-se als adults per endinsar-se en algunes de les rondalles i llegendes més terrorífiques.

— **GISBERT, Francesc i MIQUEL, Dani; MANISCALCHI, Riccardo (il.) 2013.**

La Maria no té por. Algemesí: Andana.

ISBN 978-84-941544-3-0

No pot faltar a cap biblioteca valenciana. En este àlbum es fa un recorregut per les espantacriatures valencianes.

— **GISBERT, Francesc; ANTONIO, Julio (il.) 2017.**

Bruixes de família. [Meliana]: Institut Municipal de Cultura de Meliana. L'Horta Nord.

ISBN 978-84-932319-5-8.

— **GISBERT, Francesc; BARCELÓ, César (il.) 2017.**

Una família de por. Algemesí: Andana. (El maquinista; 5).

ISBN 978-84-16394-55-5

ADAPTACIONS PER A PÚBLIC INFANTIL I JUVENIL

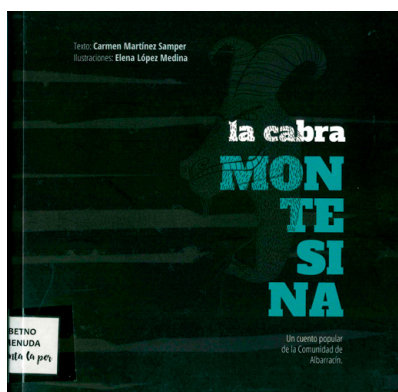
- **LLUCH, Enric; Díez, Miguel Ángel (il.). 2010.**

L'home del sac. Alzira. Bromera: 2010.

(El bagul dels monstres; 3).

ISBN 978-84-9824-549-3.

Tota la col·lecció "El bagul dels monstres" és magnífica per l'acurada edició i el seu format menut. Tots els números tenen com a protagonistes els monstres però destaquem este títol dedicat a l'Home del Sac.

- **MARTÍNEZ, Carmen; LÓPEZ, Elena (il.) 2017.**

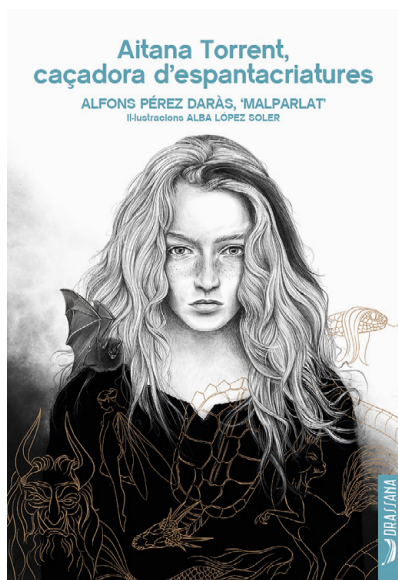
La cabra montesina. Tramacastilla (Teruel):

Centro de Estudios de la Comunidad de Albarracín.

(Literatura; 3).

ISBN 978-84-697-7540-0.

La cabra montesina és un conte molt estés a les zones de parla castellana com els Serrans, esta publicació té una edició molt acurada i les il·lustracions són magnífiques. Si vos interessa podeu contactar amb el Centro de Estudios de la Comunidad de Albarracín.

- **MOMPÓ, Francesc. 2005.**

Els greixets. València: Tabarca. (Tabarca juvenil; 18).

ISBN 978-84-8025-184-0.

- **PÉREZ DARÀS, Alfons. 'Malparlat'; LÓPEZ, Alba (il.). 2023.**

Aitana Torrent, caçadora d'espantacriatures.

València: Drassana.

(Estar en un núvol; 6)

ISBN 978-84-126241-6-8 BETNO10752

Obra guanyadora del V Premi Daifebus de Novel·la Juvenil 2022. Criatures com el Butoni o la Cucafera apareixen en esta aventura trepidant i divertida protagonitzada per una jove i valenta caçadora d'espantacriatures per terres valencianes.

- **PUIG, Miquel; BOU, Marc (il.). 2014.**

Els mons de Laia. Algemesí: Andana.

- **PUIG, Miquel; VICENTE, Xulia (il.). 2017.**

Llampuga, llampega!. Algemesí: Andana. (El maquinista ; 3)

Narrativa juvenil. Estos dos llibres de Miquel Puig contenen històries contemporànies on apareixen personatges de l'imaginari valencià com ara els nyíols, els donyets, els gambosins...

ADAPTACIONS PER A PÚBLIC INFANTIL I JUVENIL

- **SELFÀ, Emili; ROIG, Manola (il.). 2018.**

Una marjal de llegendes. Gandia: Lletra Impresa. (Mythos; 7).
ISBN 978-84-949266-0-0

- **SENABRE, Blai; FONT, Anna (il.). 2020.**

La cabra Serafina. València : Bromera, 2020.
ISBN 978-84-1358-089-0

Este llibre també està en castellà al segell Algar. Es tracta d'una adaptació del conte tradicional de la cabra montesina.

- **VALOR, Enric; CRUZ, Dani (il.). 2007.**

La mare dels peixos. Picanya: Edicions del Bullent.
ISBN 978-84-96187-65-8.

- **VERDÚ, Jordi Raül. 2001.**

A la vora de la llar. Alcoi: Editorial Marfil.
(Narrativa secundària; 31).
ISBN 978-84-268-1070-0

- **VERDÚ, Jordi Raül. 2006.**

Una nit prop del foc. Alcoi: Editorial Marfil.
(Narrativa secundària; 40)
ISBN 84-268-1284-8

- **VERDÚ, Jordi Raül. 2009.**

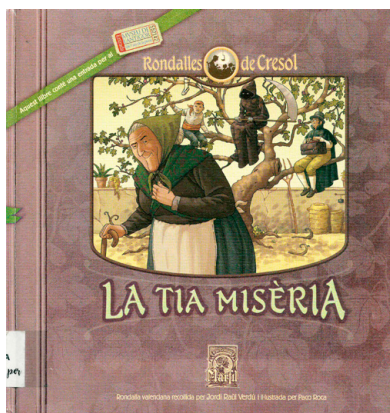
Peret de poca por. Alcoi: Editorial marfil.
(Rondalles de Cresol; 1)
ISBN 978-84-268-1456-2.

- **VIADEL, Ivan; VIADEL, David (il.)**

El camí de l'estepa blanca. Alzira: Editorial Reclam, 2023
ISBN 978-84-19787-11-8

ADAPTACIONS PER A PÚBLIC INFANTIL I JUVENIL

— **VERDÚ, Jordi Raül. 2009.**

La tia Misèria. Alcoi: Editorial marfil. (Rondalles de Cresol; 2)
ISBN 978-84-268-1457-9.

— **VERDÚ, Jordi Raül; BARBAGALLO, Alèssia (et al.) (il.). 2017.**

La Serra de Mariola. Sueca: Reclam. (A cap lloc com a casa).
ISBN 978-84-169-13-6

— **VERDÚ, Jordi Raül; SEVA, Toni (et al.) (il.). 2018.**

El gegant dels joguets. Sueca: Reclam. (A cap lloc com a casa).
ISBN 978-84-16920-25-9

— **VERDÚ, Jordi Raül; MARTÍNEZ, Esperança (il.). 2018.**

La muntanya sanadora. Sueca: Reclam.
(A cap lloc com a casa; 16).
ISBN 978-84-16920-365

— **VERDÚ, Jordi Raül; TEIMOY, Xiana (il.). 2022.**

L'Encantada. Picassent: Andana.
(Locomotora; 8)
ISBN 978-84-18762-66-6

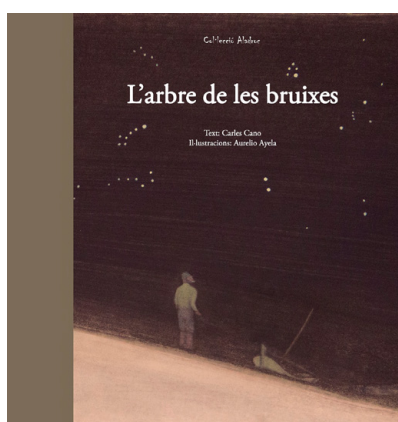
COL·LECCIONS COMPLETES BEN INTERESSANTS:

Aladroc.

Publicada per l'Institut Alacantí de Cultura Gil-Albert.

Esta col·lecció està disponible en línia a través de la Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes.

Destaquem els següents títols:

CANO, CARLES ; AYELA, AURELIO (il.). 2015.

L'arbre de les bruixes.

Alacant : Institut Alacantí de Cultura Juan Gil- Albert.
(Aladroc; 10)

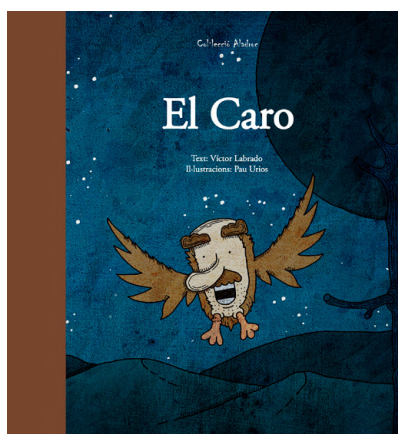
ISBN: 978-84-7784-688-8

CATURLA, JOAQUIM G.; AGUILÓ, NÚRIA (il.). 2017.

El dia del miracle.

Alacant: Institut Alacantí de Cultura Juan Gil-Albert.
(Col·lecció Aladroc; 13).

ISBN 978-84-7784-767-0

GISBERT, FRANCESC ; CARACOL, PABLO (il.).

L'estrela d'or.

Alacant : Institut Alacantí de Cultura Juan Gil- Albert.
(Aladroc ; 4)

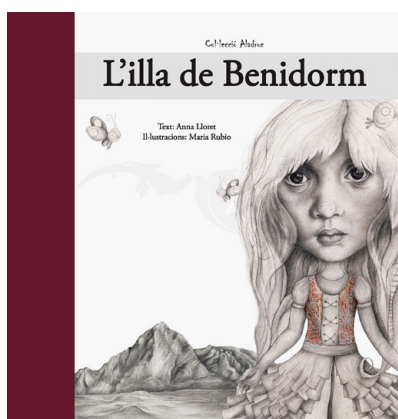
ISBN: 978-84-7784-632-1

LABRADO, VÍCTOR; URIOS, PAU (il.). 2013.

El caro.

Alacant: Institut Alacantí de Cultura Juan Gil-Albert.
(Aladroc; 1)

ISBN: 978-84-7784-613-4

LLORET, ANNA; RUBIO, MARIA (il.). 2013.

L'illa de Benidorm.

Alacant: Institut Alacantí de Cultura Juan Gil-Albert. (Aladroc)
ISBN: 978-84-7784-630-7

COL·LECCIONS COMPLETES BEN INTERESSANTS:

Els amics dels monstres.

Editorial Andana.

Col·lecció pensada per a primers lectors a partir de 6 anys en valencià i en castellà.. Escrita per Francesc Gisbert i il·lustrada per Cristina Durán.

— **GISBERT, FRANCESC; DURÁN, CRISTINA, (il.). 2016.**

Els amics del Butoni.

Algemesí: Andana. (Els amics dels monstres; 1).

ISBN 978-84-16394-36-4.

(versió en castellà)

— **GISBERT, FRANCESC; DURÁN, CRISTINA, (il.). 2019.**

Los amigos del Coco

Algemesí: Andana. (Los amigos de los monstruos; 1).

ISBN 978-84-17497-34-7.

— **GISBERT, FRANCESC; DURÁN, CRISTINA, (il.). 2019.**

L'escola dels monstres.

Algemesí: Andana. (Els amics dels monstres; 2).

ISBN 978-84-17497-35-4

(versió en castellà)

— **GISBERT, FRANCESC; DURÁN, CRISTINA, (il.). 2019.**

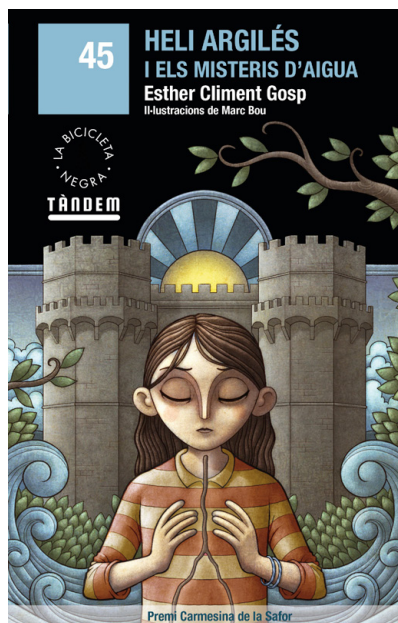
El cole de monstruos.

Algemesí: Andana. (Los amigos de los monstruos; 2).

ISBN 978-84-17497-36-1

COL·LECCIONS COMPLETES BEN INTERESSANTS:

La bicicleta negra.

Tàndem edicions.

Col·lecció pensada a partir de 10 anys i amb guies didàctiques de cada títol al seu web.

D'esta col·lecció destaquem els següents títols i principalment les rondalles de Joaquim González Caturla que són una adaptació de les recopilades a Rondalles de l'Alacantí i *Rondalles del Baix Vinalopó*.

CLIMENT GOSP, Esther, 2020.

Heli Argilés i els misteris d'aigua.

Alzira: Tàndem. (La bicicleta negra; 45)

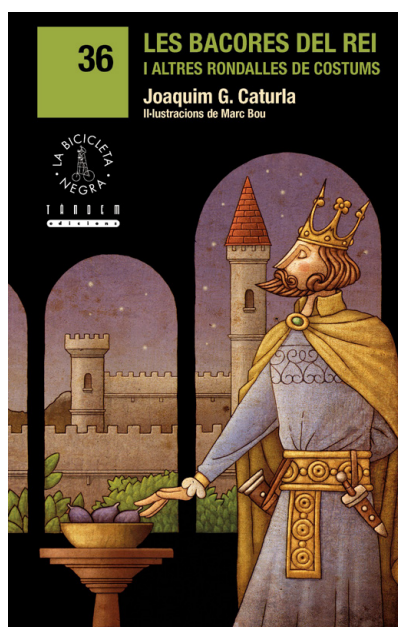
ISBN: 978-84-17588472

GISBERT, FRANCESC : VALLS, PAU (il.). 2015.

Amics i monstres.

Alzira: Tàndem. (La bicicleta negra ; 34).

ISBN 978-84-8131-115-0

GONZÁLEZ I CATURLA, J. ; BOU, MARC (il.), 2016.

Les bacores del rei i altres rondalles de costums.

Alzira: Tàndem. (La bicicleta negra; 36)

(Les nostres rondalles; 2)

ISBN: 978-84-8131-390-1

GONZÁLEZ I CATURLA, J.; BOU, MARC (il.), 2016.

L'estreleta d'or i altres rondalles fantàstiques.

Alzira: Tàndem. (La bicicleta negra; 35).

(Les nostres rondalles ; 1)

Este títol inclou la rondalla «Les set germanes» el protagonista de la qual és l'Home del sac.

GONZÁLEZ I CATURLA, J. ; BOU, MARC (il.), 2017.

La flor del liri blau i altres rondalles.

Alzira: Tàndem. (La bicicleta negra; 37)

(Les nostres rondalles; 3).

ISBN: 978-84-8131-392-5

COL·LECCIONS COMPLETES BEN INTERESSANTS:

— **GONZÁLEZ I CATURLA, J. ; BOU, MARC (il.), 2018.**

La comare rabosa i altres rondalles d'animals.

Alzira: Tàndem. (La bicicleta negra; 39)

ISBN:978-84-15554-98-1

— **LABRADO, Víctor, 2023.**

Les 40 cares de la Quarantamaula.

Alzira: Tàndem. (La bicicleta negra; 49)

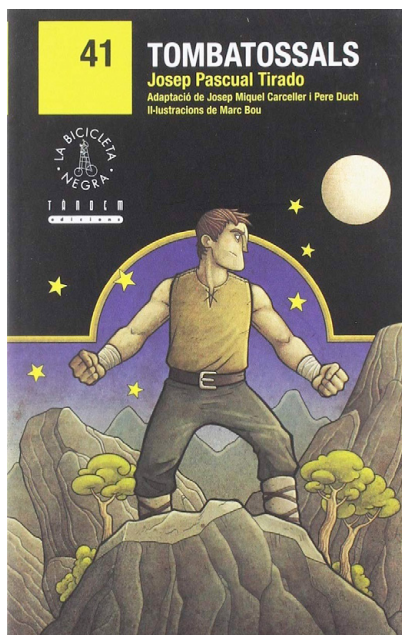
ISBN: 978-84-17588625

— **PASQUAL I TIRADO, Josep, 2019.**

Tombatossals.

Alzira: Tàndem. (La bicicleta negra; 41)

ISBN: 978-8417588212

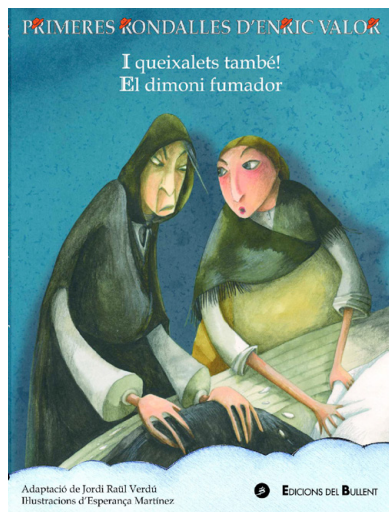

COL·LECCIONS COMPLETES BEN INTERESSANTS:

Primeres rondalles d'Enric Valor.

Editorial Bulent.

Les Rondalles Valencianes d'Enric Valor estan adaptades en la seua totalitat en esta col·lecció de 32 títols pensada per a menuts i menudes a partir de 8 anys. Jordi Raül Verdú, com a bon mestre, expert recopilador i coneixedor de la nostra etnopoètica, ha fet un magnífic treball d'adaptació. És una col·lecció que caldria tindre sencera a totes les biblioteques perquè cal que els lectors més menuts coneguen el treball recopilador de Valor. Per a fer un bon *Espanta la por* no han de faltar títols com estos:

— *I Queixalets també! ; El dimoni fumador.*

— *L'albarder de Cocentaina (arreplegada a Muro).*

— *El rei Astoret.*

— *El jugador de Petrer : (arreplegada a Castalla).*

— *La mare dels peixos*

— *El llenyater de Fortaleny*

— *Esclafamuntanyes.*

— *L'envejós d'Alcalà*

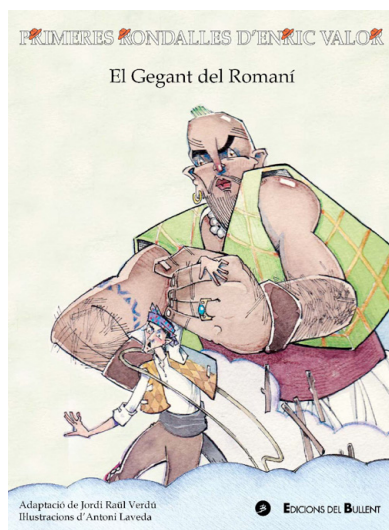
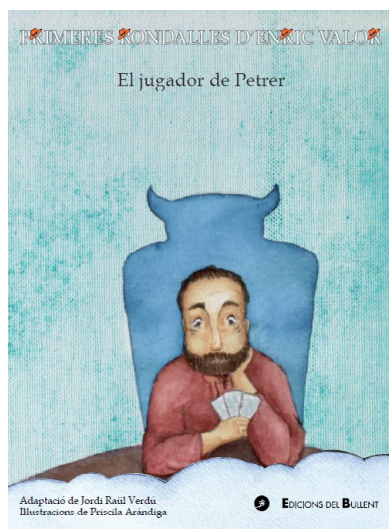
— *El ferrer de Bèlgida*

— *El gegant del romaní.*

— *Les animetes ; Llegenda del pal·leter*

— *Les velletes de la Penya-roja*

— *L'amor de les tres taronges...*

COL·LECCIONS COMPLETES BEN INTERESSANTS:

Llegir en valencià. Les nostres contalles.

Fundació Bromera per al Foment de la Lectura, 2017.

La campanya Llegir en valencià de la Fundació Bromera està destinada a públic juvenil i és molt recomanable per a públic adult que comença a llegir en llengua valenciana. Està formada pels següents títols:

— **CANO, CARLES.**

Rodolf el rata.

*Basat en el personatge de l'Home del sac.

— **GISBERT, FRANCESC.**

Un poble de llegenda.

* Basat en el personatge del gegant del Romaní.

— **GIRBÉS, FINA.**

Nit d'ànimes.

* Basat en el personatge de Marieta, ja estic ací

— **GUARDIOLA, PEPA.**

Tomeu i la fada Joanaina.

*Basat en el personatge de les dones d'aigua.

— **FRANCO, JOSEP.**

Pinet, un roder de la Marina.

* Basat en el personatge dels bandolers.

— **BORRÀS, VICENT.**

La dansa del vetlatori.

* Basat en els albats

— **RICART, RAQUEL.**

Revolta en l'horta.

* Basat en el personatge dels donyets.

— **CANET FERRER, ISABEL.**

Una ombra estranya.

* Basat en el personatge de la Quarantamaula.

— **GARCÍA, JOANJO.**

El foraster.

* Basat en el personatge del geperut de Corbera.

— **USÓ, VICENT.**

El toll blau.

*Basat en el misteri del palau

— **CAMPS, ESPERANÇA.** *Un tresor de paraules.*

*Basat en Peret i Marieta.

COL·LECCIONS COMPLETES BEN INTERESSANTS:

Llegir en valencià. Llegendes valencianes.

Fundació Bromera per al Foment de la Lectura, 2011

D'esta col·lecció destaquem els següent títols per estar més vinculats a l'imaginari fantàstic:

— **FRANCO, JOSEP; SANTANA, FRANCESC (il.), 2011.**

El dragó del patriarca.

Alzira: Bromera.

(Llegir en valencià. Llegendes valencianes; 1).

— **FRANCO, JOSEP; SANTANA, FRANCESC (il.), 2011.**

La cova de l'encantada.

Alzira: Bromera.

(Llegir en valencià. Llegendes valencianes; 3).

— **FRANCO, JOSEP; SANTANA, FRANCESC (il.), 2011.**

La boca de l'infern.

Alzira: Bromera.

(Llegir en valencià. Llegendes valencianes; 8).

— **FRANCO, JOSEP; SANTANA, FRANCESC (il.), 2011.**

Les bruixes de planes.

Alzira: Bromera.

(Llegir en valencià. Llegendes valencianes; 9).

— **FRANCO, JOSEP; SANTANA, FRANCESC (il.), 2011.**

L'illa de Benidorm.

Alzira: Bromera.

(Llegir en valencià. Llegendes valencianes; 13).

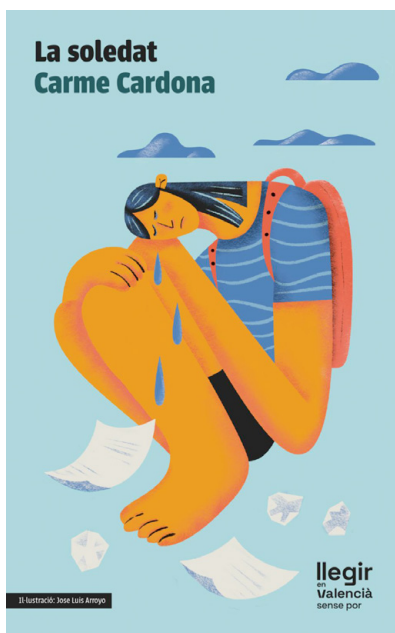
COL·LECCIONS COMPLETES BEN INTERESSANTS:

Llegir en valencià. Sense por

Fundació Bromera per al Foment de la Lectura, 2023.

Les pors adultes més actuals són els protagonistes d'aquesta campanya: la soledat, la injustícia social, les malalties... Recordeu que les pors de les persones adultes és un tema que sempre està present a Espanta la por.

COL·LECCIONS COMPLETES BEN INTERESSANTS:

Terra de llegendes.

Edelvives Comunitat Valenciana.

Dirigida als primers lectors, a partir de 6 anys, amb una edició molt acurada i molt ben il·lustrada. Cada llibre té un codi QR que dona accés a la llegenda contada per un professional de la narració, fins ara han participat Llorenç Giménez i Carles Cano i al seu web trobareu material didàctic. Està formada a hores d'ara per estos títols:

— **CASANOVA BELDA, ALÍCIA (adap.); GONZÁLEZ, David (il.). 2018.**

El drac del patriarca.

(Terra de llegendes; 1)

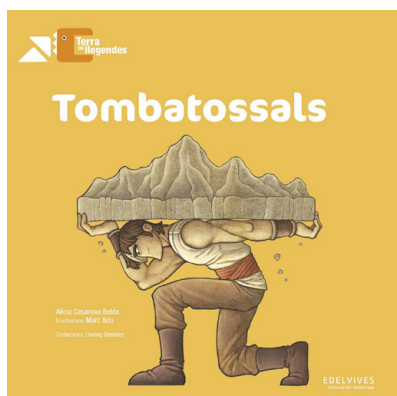
ISBN 978-84-14-01139-3.

— **CASANOVA BELDA, ALÍCIA (adap.); CHAVES, MARTA (il.). 2018.**

L'escala de la donzella.

(Terra de llegendes; 2)

ISBN 978-84-140-1140-9.

— **CASANOVA BELDA, ALÍCIA (adap.); BOFILL, IRENE (il.). 2019.**

El monstre i les sirenes.

(Terra de llegendes; 3)

ISBN 978-84-140-2212-2

— **CASANOVA BELDA, ALÍCIA (adap.); BOU, MARC (il.). 2019.**

Tombatossals.

(Terra de llegendes; 4).

ISBN 978-84-140-2213-9

— **CASANOVA BELDA, ALÍCIA (adap.); PARREÑO, FRAN (il.). 2020.**

Les bruixes i el pescador.

(Terra de llegendes; 5)

ISBN 978-84-140-2848-3

COL·LECCIONS COMPLETES BEN INTERESSANTS:

**CASANOVA BELDA, ALÍCIA (adap.);
SÁNCHEZ, RAQUEL (il.). 2021.**

El barranc de l'Encantada.
(Terra de Llegendes; 6)
ISBN 978-84-140-3244-2

**CASANOVA BELDA, ALÍCIA (adap.);
CASANOVA, CÉSAR (il.). 2021.**

La Quarantamaula.
(Terra de Llegendes; 7)
ISBN 978-84-140-3703-4

**CASANOVA BELDA, ALÍCIA (adap.);
ZORITE, PAULA (il.). 2023.**

L'Home dels nassos.
(Terra de Llegendes; 8)
ISBN 978-84-140-4699-9

**CASANOVA BELDA, ALÍCIA
SÁNCHE, LIDIA (il.). 2024.**

El misteri de la roca grossa.
(Terra de Llegendes; 9)
ISBN 978-84-140-5650-9

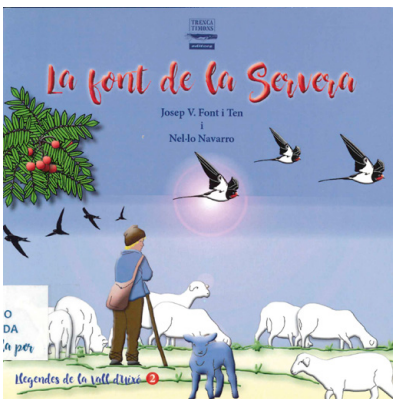
COL·LECCIONS COMPLETES BEN INTERESSANTS:

Llegendes de la Vall d'Uixò

Trencatimons editors

Adaptacions de Josep V. Font i Nel·lo Navarro de les llegendes locals per a públic infantil que tenen com a protagonistes al Moro Mussa, el Gegant Pegabrams o espais naturals de la localitat.

Son un exemple de com poder fer difusió de manera senzilla de les llegendes i rondalles més locals.

MÚSICA

MIQUEL, DANI.

Més musiqueries. Llibre-CD.
Algemesí: Andana.
ISBN 978-84-939445-6-8.

MIQUEL, DANI. 2018.

De por. CD.
Algemesí: Andana. (Musiqueries).
ISBN: 978-84-16394-92-0

Sí o sí, ha d'estar a totes les biblioteques valencianes.

— RAMONETS. 2017.

Un pet al cementeri.
Al disc Ser major és un ful.

— RAPSONDES (Grupo musical).

En Ric Rap Rondalles: el Musical.
[Andreu Laguarda, adaptació, música i veus ; Ivàn Almero, adaptació i veus] ; dibuixos d'Alejandra Romero.
Picanya : Edicions del Bullent : Méstdemil, 2011.
Conté: Joan-ratot ; Les velletes de la Peña roja ;
I queixalets, també ; El jugador de Petrer ;
El castell d'entorn i no entorn ; El dimoni fumador.
ISBN 978-84-9904-070-7

— MESTRES HORTA, 2015.

Cantata I queixalets també! [en línia].
[Consulta: 12 gener 2017].

PODCAST

— **ELS SABORS DE LA POR. RELATS PER A LA NIT D'ÀNIMES.**

Foment de l'Ús del Valencià de la Diputació de València.

Novetat 2024. Quatre contes d'Anna Moner disponibles en les plataformes.

a **ivoox** i Spotify

— **BAIX LA LLUNA: LLEGENDES I MISTERIS EN CLAU VALENCIANA.**

Per Alfons Pérez Daràs 'Malparlat' i Aitana Ferrer.

a , **ivoox** i Spotify

— **CRIATURES MISTERIOSES**

Unitat Normalització Lingüística de la Diputació de València.

En 2023, pòdcast basat en el llibre «Llegendes valencianes» de Víctor Labrado.

a **ivoox** i Spotify

— **HISTÒRIES QUE ESGARRIFEN. PÒDCAST.**

Unitat Normalització Lingüística de la Diputació de València.

a **ivoox** i Spotify

En 2022, la sèrie la formaren històries extretes del llibre «Por o Fugirem» editat per Andana.

PODCAST

— **UNA NIT AL CASTELL: MISTERIS I LLEGENDES.**

Per Fran Ferrándiz

a **ivoox**

— **ELS NOMS DE LA POR.**

Idea original d'Almudena Francés, narradora oral i Amparo Pons, bibliotecària de L'ETNO. L'ETNO, Museu Valencià d'Etnologia.

a **ivoox** i Spotify

A què tenim por les persones adultes? A què tenim por quan ja no ens espanta la Quarantamula?

Temporada 1- 2023

Temporada 2- 2024

AUDIOVISUALS

— **Catacric, catacrac.**

València : Àpunt media.

*Programa d'animació infantil per a gaudir de les rondalles valencianes d'Enric Valor. Inclou títols com "I queixalets també!, La mare dels peixos o el Gegant del romaní.

— **Trobada de Contacontes a Penàguila.**

Al canal Youtube de la Coordinadora Alcoià-Comtat pel valencià.

— **Nit de contes al castell de Cocentaina.**

Al canal Youtube Coordinadora Alcoià-Comtat pel valencià.

— **Contes a la Fresca Vall d'Albaida.**

Coordina: Almudena Francés. Contada de les persones dels pobles de la Vall d'Albaida.

Jocs

La Fallera Calavera.

Autor: Enric Aguilar.
il·lustració: Esther Méndez.

Alakazum : bruixes i tradicions.

Autor: Enric Aguilar;
il·lustració: Esther Méndez.
Edita: Zombi paella, 2018.

Va de monstres : la baralla.

Autor: Francesc Gisbert;
il·lustració: Cristina Durán.
Edita: Andana, 2019.

Pequeños detectives de monstruos.

Autors: Patricia de Blas i Álvaro Corcín.
Edita: Nosolorol Ediciones, 2014.
ISBN 978-84-941940-7-8

De València i monstres : joc de cartes.

Autors: Ceballos & Sanabria
Edita: Falla Plaça de la Verge, Pau i Sant Vicent, 2020

Paella Park

Autor: Enric Aguilar i Eloi Pujadas
Il·lustració: Esther Méndez
Edita: Zombi Paella, pendent de publicació a finals de 2023

Les persones jugadores es convertixen en clients del parc temàtic de La Fallera Calavera, un recinte dedicat a la mitologia i cultura popular valenciana.

RECURSOS DE L'ETNO - MUSEU VALENCIÀ D'ETNOLOGIA

BORJA, JOAN; GISBERT, FRANCESC I LABRADO, VÍCTOR; BOU, MARC (il.).

Guia inacabada de la fantasia valenciana

València: L'ETNO, Museu Valencià d'Etnologia, 2022.

ISBN 978-84-7795-937-3

La guia respon a tres preguntes: qui, on i quan. En primer lloc, davant el qui, Víctor Labrado ens respon amb el «Repertori alfabètic de llocs, objectes, presències secretes i éssers o criatures de natura ambigua o d'existència improbable».

En segon lloc, davant l'on, Francesc Gisbert ens il·lumina el camí amb «Geografia màgica i llegendària de personatges, entitats, espais i creences de l'imaginari valencià».

A l'últim, davant el quan, Joan Borja ens programa l'any amb el «Calendari essencial de personatges, éssers, entitats, espais i creences fantàstiques de l'imaginari popular valencià».

Un índex toponímic i un índex onomàstic faciliten la consulta i ajuden a trobar la informació. I com a remat, tenim la força de les il·lustracions de Marc Bou que vos capficaran en un món mític i fantàstic, farcit de criatures inquietants gravades quasi a foc amb la màgia del seu traç.

[Més informació ací.](#)

RECURSOS DE L'ETNO - MUSEU VALENCIÀ D'ETNOLOGIA

**Col·lecció Espanta la por.
L'ETNO - Museu Valencià d'Etnologia**

Esta col·lecció no està a la venda, és una col·lecció no venal de L'ETNO.

Estos títols s'han distribuït a les biblioteques públiques i escolars en una tirada curta. Estan en accés en línia a través del Rebost Espanta la por.

**MIRALLES, JOEL (il.);
FURIÓ, G., MARÍN, A., MORALES, S. 2018.**

Marta i la Tarasca. (Espanta la por; 1)

També està en castellà,
Marta y la Tarasca

MIRALLES, JOEL (il.); MORALES, Sergi. 2019.

Marta és un donyet.

(Espanta la por; 2)

També està en castellà,
Marta es un duende.

Estos dos primers números de la col·lecció estan dirigits a públic infantil amb un gran protagonisme de la il·lustració i estan creats per a ser contats ja que les últimes pàgines recullen el text per als narradors. Marta és una xiqueta molt curiosa que coneix els donyets i la Tarasca gràcies a Glòria, la bibliotecària que l'informa de totes les coses que li envolten i no entén.

Presentació de Marta és un donyet

RECURSOS DE L'ETNO - MUSEU VALENCIÀ D'ETNOLOGIA

A partir del tercer número, esta col·lecció està pensada per a menuts i menudes que ja saben llegir, però també per a aquells i aquelles que els agrada que els lliguen.

**PUIG, MIQUEL;
BOLINCHES, PATRICIA (il.). 2020.**

L'Home dels nassos.

(Espanta la por; 3)

Presentació de L'Home dels nassos

**GISBERT, FRANCESC;
BOLINCHES, PATRICIA (il.). 2021**

Benvolguda Quarantamaula.

(Espanta la por; 4)

ISBN 978-84-7795-898-7

**CLIMENT, MERCÉ;
BOU, MARC (il.). 2022.**

Soc una bruixa?

(Espanta la por; 5)

ISBN 978-84-7795-939-7

RECURSOS DE L'ETNO - MUSEU VALENCIÀ D'ETNOLOGIA

**FRANCÉS, ALMUDENA;
BOU, MARC (il.). 2023.**

L'Home del Sac

(Espanta la por; 6)

ISBN 978-84-7795-091-2

**CANO, CARLES
CARRASCO, AITANA (il.). 2024**

Marieta i el mort

(Espanta la por; 7)

ISBN 978-84-7795-354-8

RECURSOS DE L'ETNO - MUSEU VALENCIÀ D'ETNOLOGIA

Vestir la por

LABRADO, VÍCTOR; PUIG, MIQUEL (Textos). 2019.
Vestir la por.

En 2019 el treball de l'alumnat de l'Escola d'Art i Superior de Disseny de València (EASD) va tindre com a resultat l'exposició *Vestir la por*. Este és el fullet de sala de l'exposició on es mostren i s'expliquen els nou personatges de l'imaginari valencià que protagonitzaven la mostra. Esta és la seua descripció. Es pot demanar a la Biblioteca de L'ETNO

ESPANTA LA POR!: EL JOC

Espanta la por! : el joc ha estat creat per coordinació de la Biblioteca del L'ETNO, Museu Valencià d'Etnologia. Els seus autors són David Crespo i Toni Ortiz d'Homoludicus, responsables de totes les dinàmiques del joc, a més d'Amparo Pons i Luis Viñoles de L'ETNO. Han col·laborat en l'elaboració de les preguntes els següents professionals bibliotecaris valencians: Laura Albalat, Marta Avellaneda, Sergio Baggetto, Rosa García i Carles Peña-roja. Les il·lustracions i el disseny són d'Andrés Marín i Luis Viñoles.

Presentació del joc

No està a la venda, s'ha distribuït entre biblioteques públiques i escolars. Es tracta d'un joc per a grans grups, per a 4 equips de dos o més persones, pensat per a descobrir l'imaginari valencià de la por i la nostra literatura popular.

Conté: 1 caixa (3 taulers, 165 cartes, 4 peons, 4 contadors de valor, 1 rellotge d'arena, 1 dau de 4 cares)+ 1 fullet amb les instruccions.

RECURSOS DE L'ETNO - MUSEU VALENCIÀ D'ETNOLOGIA

PÒDCAST ELS NOMS DE LA POR

A què tenim por els valencians i les valencianes? I tu, a què tens por? Programa per a persones adultes Idea original d'Almudena Francés, narradora oral i Amparo Pons, bibliotecària de L'ETNO.

Escolteu-nos a **ivoox** i **Spotify**

TEMPORADA 1

Dedicada a la por a la mort. Guió d'Almudena Francés, coordinació d'Amparo Pons, disseny de so d'Edu Comelles i la col·laboració de Carles Cano.

26 d'octubre - Episodi 1

«A què tenim por els valencians i valencianes?»

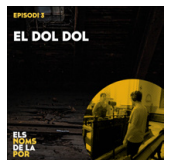
2 de novembre - Episodi 2

«Faltar no és sinònim de morir»

9 de novembre - Episodi 3

«El dol dol»

16 de novembre - Episodi 4

«Morir, desaparèixer i ja està?»

RECURSOS DE L'ETNO - MUSEU VALENCIÀ D'ETNOLOGIA

TEMPORADA 2

Dedicada a la por a la malaltia mental.

Guions d'Almudena Francés i Tono Vizcaíno, disseny de so d'Edu Comelles i coordinació d'Amparo Pons.

24 d'octubre - Episodi 1. + 1.2.

«Callar: ningú m'ha preguntat mai»
+ «Estar: de Jesús a Bétera»

31 d'octubre - Episodi 2.

«Acompanyar: Alardo i la Balma.»

7 de novembre - Episodi 3.

«Escoltar: en primera persona»

AUDIOVISUALS

Audiovisuals

Documental Dissenyant la por

El documental narra el procés de creació de la campanya Espanta la por 2019. La veu dels experts en l'imaginari valencià de la por es barreja amb el treball realitzat al llarg de l'any per l'alumnat de l'Escola d'Art i Superior de Disseny i els seus testimonis. Amb el fil conductor de la Biblioteca del Museu Valencià d'Etnologia i de l'EASD es pot entendre a la perfecció la gestió del projecte que va tindre com a resultat donar vida als monstres valencians a través de la creació de les disfresses que van ser exposades a la mostra "Vestir La Por!" És d'interés per a estudiants i professionals del món del disseny, la filologia, la literatura, les biblioteques, l'antropologia i la gestió cultural que poden conèixer com s'ha gestionat la creació de la campanya. La gravació i el muntatge del documental han estat a càrrec d'Ivan Navarro.

VIDEO TUTORIALS PER A CREAR DISFRESSES DE MONSTRES VALENCIANS

Tutorial disfressa “El Caro”

Tutorial disfressa “La bruixa”

Tutorial disfressa “El dimoni”

Tutorial disfressa “El drac”

Tutorial disfressa “El gegant”

Tutorial disfressa “L’home del sac”

Tutorial disfressa “Home dels nassos”

Tutorial disfressa “Quarantamaula”

Tutorial disfressa “Queixalets”

La gravació i el muntatge dels vídeo tutorials han estat a càrrec d'Ivan Navarro.

ESPANTA LA POR A L'ESCOLA

Proposta dirigida a l'alumnat i al professorat en la que es treballen els personatges tradicionals de la por en tots els cursos d'infantil i primària i en totes les àrees coneixement.

Des de la web de L'ETNO podeu accedir a la guia del professorat i a les unitats didàctiques de cada curs. Per a més informació contacteu amb: didactica.etnologia@dival.es

Espanta la por! ETAPA: 5a DE PRIMÀRIA

Nom: _____ Cognoms: _____

CONTROL DE REPTES. Marca el repte aconseguit. Aconseguir-los tots et proporciona aprenentatge suficient per a passar una magnífica: NIT D'ÀNIMS

	LA TEUA LOCALITAT			

La idea és que estos recursos i tots aquells que anem descobrint siguin els protagonistes. La resta de publicacions que parlen de monstres i de la por també han d'estar, com no pot ser d'altra manera, però en un espai més secundari.

Espanta la por també té l'objectiu de motivar el món editorial valencià a adaptar rondalles, llegendes i l'ús de monstres valencians en futurs nou títols. La majoria de lectures estan dirigides a xiquets i xiquetes a partir de 8 anys. Tampoc hem d'oblidar mai que els monstres valencians no només parlen valencià, també existeixen en llengua castellana uns altres com el Fraile Frailón, el Hombre del Saco o la Cabra Montesina.

Si trobeu més títols que haurien de formar part d'esta bibliografia, per favor comuniquen-nos-ho ja que des de la Biblioteca de L'ETNO volem canalitzar tota la informació cap a la resta de biblioteques i si compartim el que tots sabem podrem fer un bon treball. D'això es tracta en definitiva Espanta la por, de fer cooperació i comboi bibliotecari.

Espanta la por!

Biblioteca de L'ETNO,
Museu Valencià d'Etnologia
Carrer Corona, 36
46003 - València

biblioteca.etnologia@dival.es

963883622 / 28

 683397398

www.letno.es
www.etnobloc.es

Diputació
de València

Àrea de
Cultura

PREMI EMYA
MUSEU EUROPEU
DE L'ANY 2023

